

انگلتره ده مسلمانان

انگلتره ده نشر اسلامه جالیشان خواجه کمال الدین حضرتلری اخیراً هندستانه عودت ایدرک ، انگلتره ده مسلمانانق حقنده (بومبای) ده برقونفرانس ایراد ایتشدر . (بومبای) ده انتشار ایتمکده اولان (بومبای قرونیکل) رفیقمز بوقونفرانسدن بحث ایدرک دیورکه :

« خواجه کمال الدین انگلتره ده » آفاق باصدیفی کون اوراده مسلمانانق حقنده صومئ برجهالتک حکمران اولدیفنی ، مسلمانلغک سوء تأویل و سوء فهمه اوغرادیفنی کورمش ، فقط عینی زمانده انگلتره ده بر « حریت کلام » و بر « حریت فکر » مملکتی بولمشدی . خواجه تک مقصدی نشر اسلامدن زیاده مسلمانانق حقنده کی جهالتی ازاله ایتک ، مسلمانانق نامنه ایلری سورولن برطاقم اصلیزه اساسیز شایعات ایله مجادله ایتک ایدی . انگلتره ده مسلمانانق حقنده کی تلقی سراپا خرافاتدن عبارتدی . وقتا که انگلزل مسلمانلغک حقیقتنه دائر سؤیله تن سوزلری دیکلیدیلر ، اوزمان ایثی ده کیشدی . خواجه کمال الدین بالخاصه مسلمانانق ایضاح خصوصینده عصری عرفان و تدقیقات علمیه دن استفاده ایتشدر .

خواجه کمال الدین دیندن بحث ایدیورکن دینک ، اخلاق روحانی تکامل بشری بی تأمین ایچون کوندریلن برقانون اولدیفنی سوبله مشدر . طبعیتده ناصل هرشی غیرقابل اخلاص برقانون مقدرک حکمنه منقاد ایسه دین ده بشرک ترقی و تکاملنی تأمین ایدن برقانوندر . مسلمانانق اواسر و نواهی بی محتوی بر دین فطریدر . بر یوزنده کی ادیانک کافه سی قبل حقندن کوندرلشدر . فقط بونلر صفوت اصلیه سی ضایع ایدنجه تدبیه دوچار اولمشدر . بناء علیه شارع اعظم قانون ازلی بی تجدید و بر پیغمبر واسطه سیله تکرار تبلیغ بویورمش ، بوصورتله مسلمانانق یکی بر تلقی ایله کوندرلشدر .

دنیا ده اصلی محفوظ و کتاب الهی اولدیفنی سوبله ییله جک بر کتاب منزل بولونما دینندن قرآن کریم کوندرلشدر .

قونفرانسک نماینده خواجه کمال الدین « اسلامک هدفی بشریتی شواهی کاله یوکسکتمکدر . تعالیم اسلامه توفیق حرکت ایدمک هر مسلمان بو شواهی یوکسک لیر و انسان کامل اولور . » دیمشدر .

* *

لومره هابنده جمع نمازلری

موده دن وطن غزته سنه کوندریلن بر مکتوبده لوندردده کی مسلمانلرک حیات دینیه لری حقنده شو صورتله معلومات ویریلور :

« اومک قارشیننده بر کلیسا وار . کونده غالباً یک امین دکم - اوچ درت دفعه قبوسی آجیلور . جهات کیر ، چیقار . بن پنجره مدن باقار ، حسد ایدرم . صوک سنه ل انگلتره ده یک آیشمشدق . جمه و بازار جامه کیدر ، قرآن درسی آلیر ، وعظ دیکر ، نماز قیلاردق .

دنیاک هر طرفندن کلن مسلمانلرک مختلف لسانلری بیلمسی عیدم الامکان اولان امامز انگلیزجه وعظ ایدر ، هرجه او قودیفی آیات کریمه بی انگلیزجه بی ترجمه و تفسیر ایدردی .

جامعه مداوم خرستیانلر یک چوقدر و بونلردن بویوک بر اکثریت اولا قیونک اوکندن چکرکن مرافله ایجرویه کیرمش ، ایشیتدیی شیلری جالب دقت بولورق تکرار کلش و نهایت سائقه اعتیادله دوام الیش کیمسه لردی که بعضاً سسسیز دیکر ، نوط آلیر ، بعضاً اوزون مناقشه لره کیرلر . شوراسنی ده

قدرت اشتراکیه سنک قیمت وضعیه سنه طوغری یوکسکلمسی آنجق و آنجق اخراجاترک ترایدینه وابسته در . سربسقی مسکرات ایسه مملکتیزک اخراجاتی تنقیص ایتش اولدیفنی و چونکه اخراج اولنه جق محصولات اخراج اولونموب مسکرات اعمال اولنه رق داخلده ملق تسمیم ایلکده اولدیفنی کیمسه انکار ایدم . حالبوکه اگر مسکرات ممنوع اولسه ایدی ، داخلده صرف اولنان محصولات اخراج اولنه جق و بوکا مقابل مملکتیزه پاره کله جک و اخراجاتک ترایدی حسیله بالطبع قوائم تقدیه تک قیمتی آرتاجق و بوده رفاه عمومیه بی مستلزم اوله جق ایدی . ایشته کوریلورکه سربسقی مسکرات بزى بورفاهیتدن و بو ازدیاد ثروت عمومیه دن محروم براقشدر .

ایشته بو حقایق ریاضیه و سیاست اقتصادیه قارشى سربسقی مسکراتی ترویج ایلک البته والبته که یک الیم بر عذاب وجدان تشکیل ایدم جکدر . بو عظیم ضررلره و بو الیم و هولناک وضعیه قارشى وجدان عامه تک نصل صیلا یه جنى تصور بیورولسون . مدعایمک بهدیهات ریاضیه یه مستند و قطعاً اعتراض قبول ایتیان حقایق فیه دن معدود بولونمسنه رخصاً سربسقی مسکراته طرفدار اولمه تک وطنه ، مملکته و افراد ملت نه قدر مضر اولدیفنی و تاریخه قارشى بیوک بر ضیاع ایله کیتمکده اولدیفمیزی درایت و حسن نیتیه منافع عمومیه ملیه بی استهداف ایدن حکومت جمهوریه مزکده شو فلاکت عظمایی نظر دفته آله رق انشالله مجلسک بو دوزة اجتماعیه سنده ممنوعیت قطعیه بی ناطق قانونک یکیدن تطبیق لزومی تکلیف ایتکله بتون خلقت خوشنودیسی جلب ایدیه جکی قویاً امید ایدیه بیلور . ذاتاً افکار عمومیه تک ترجمانی اولان مطبوعاتکده شو بدیهات ریاضیه یه مستند صور ثبوتیه بی تقدیر ایدم جکده شبهه ایتیم . هلال اخضر جمعیتی اوتدنبیری ممنوعیت قطعیه بی هدف حرکت اتخاذ ایدمک شیمدی یه قدر جالیشمش اولدیفنی که بوندن صکرده ده عین هدفه متوجهاً حرکت ایدم جکدر . منافع عمومیه ملت ایچون کرک مطبوعاتک و کرک پاک ، تزیه و معالیاات اخلاقیه یه میال بولنان روح ملتک جمعیه ظهیر بولندیفنی کمال من و شکران ایله عرض ایدرم . بو خدمت مبروره تک دوامی کرک مطبوعاتدن و کرک مهم آشنا ارباب قلم و علم وفندن تمی ایدمک معروضاتمه خاتمه ویریورم اقدم .

شرق بیره ، مسلمانلره مخصوص نظافت

وطن غزته سی محررلرندن احمد شکری یک اروپا سیاحتلرندن بحث ایدن مقاله لرینک برنده دیورکه :

« غریبدر ، ایتالیان ، فرانسوا کتر اسویجره اوتلارنده صابون بولونما یور . شرقیلر حقنده غریبیلر ایسته دکاری سوبله یه بیلیرل . فقط نظافت خصوصینده بز ، غریبیلری کریده براقشدر . صابون حالا ایتالیاده احتیاج حکمنده دکدر . » غریبیلرک نظر دقتی جلب ایدرز .

استراحت سالونلرينك بربنه برباقارا سالونى يرلشديريلشدى . بوراده آشاغى يوقارى ايجه برمقدارده پارا دوندى .

بالويه سوق مراقله مى ، معند دعوت واصرار اوزرينه مى كلوبده دانس ايتمين ودانسك عليهنده بولونان برتورك خانمى ، بربرينه صاريلش دون چفتلى كوستردى وديدى كه :

— ليه رال اولق بوميدر؟ قيزلر عىزى كنج اركلرك قوللرى آراسنده بيراقى دوغريميدر؟ كوردو بوزميسكزكه شوكنج قيز بلنكه اسمنى بيله بيلمديكى كنجك كوكنه باشنى قويوش !

ساعت اوچده سوپه ايدلى . اوندن صوكره تكرار جازبانده ودانس باشلادى . صباح شفق سوكركن جازبانده صوصدى . قادينلر برلكى ريشه مى نزيه محى الدين خانم بالويه پك يوكسك صنفك اشتراك ايتمه سندن پك منوندى . « سالونلر لاله لاله سوسله ين ده برروس مادامى ايمش . اقدام غزته سى ديوركه : « ساعت دردى كچينجه پك چوقلرى ده كنديلرندن كچديلر . شراب ، ويسكى وشامپانياك بخارى يينلر قاوروروركن پك چوق بالو طاشقلى كوشه ده بوجاقده شكرله يايورلردى . »

ايشته كنديسنك اسسارت آلتنده بولونديغنى سويله يوب حریت ايشته ين و كنديلرينه « يوكسك قادين زمزمه سى ، نامى ورن برقسم استانبول قادينى حریتی نيچون ايشته ديكنى ميدانه قويدى : مسلمان ، خريستيان ، فرنك ، يهودى ، بكنديكى هر هانكى برار ككله برلكده عمومى سالونلرده دانس ايتك ، ايشته ديكنى ميخانه لره ، بيرخانه لره كيده رك شراب ، راقى ، شامپانيا ايچمك ، آرزو ايتديكى قارخانه لره كيده رك قار اوينامق ! عصرى كنج برقسم استانبول خانملرينك لاله بالوسى حقنده ايضاحات و برر كن بواوچ منكر كده على ملا الئاس — توركلر واجنييلر حضورنده — علناً ارتكاب ايديلديكنى اعتراف ايديلور : دانس ، شراب ، قار . ايشته حریت ايشته ين يوكسك زمزمه سى ، منسوب قادينك مطالب اساسيه سى ! كوردوليوركه بوقتم قادينلر واركلرك ملتك اساسات اجتماعيه سنى رد و اتكار ايدرك سفاخته و حریت مطلقه سى مستند يابانچى بر طاقم اساسات اجتماعيه سى قبول ايتمشلر و بونى ملكتمز ده نشر و تعميمه باشلامشلردر . هيچ شهبه سز بو برارتداد اجتماعيدر . واقعا قوانين حاضره ملتك حسياتنه ، اخلاق و آداب عموميه سى مخالف حركتلره جواز ويرمز . فقط محكمه لر عىز هر دنسه قانونلر عىزك بوماده لر عىز تطبيق خصوصنده تراخى كوستريورلر . بويوك ملت مجلسى حرکات مليه زماننده ملتك اساسات اجتماعيه سى قارشى حرمتسزلك كوسترنلر آرزو و اراده مليه رعایته دعوت و اجبارى اهل ايتديكى حالده بوكون هر دنسه بو خصوصده لا قيد بولونيور . و بوارتداد اجتماعى ده زباده بولا قدينك نتيجه سى اولسه كر كدر . واضع قانون اولان مجلس اعضاسندن بعضى رجالك ده بوبالورلر اشتراكى محكمه لر متروك و متجاشى بروضيته القا ايتكده در . اكر ملتك اساسات اجتماعيه سى ، اخلاق و آداب عموميه سى كيمسه رعایته مكلف اولمايه جقسه قانونلردن بوماده لر عىز چيقارمق لازمدر . او وقت ملت اساسات اجتماعيه سى قانونى قوه

ذكر ايديم كه هرو عظك نهايتنده خواجه الكور سسييله « استفسار ويا اعتراض وارمى ؟ » ديه صورار و بكار . هر هانكى مراقنى حل ايتك ايشته ين سؤالى صورار ، مفصل جوابى آليز . و خواجه مخاطبى قطعياً اقناع ايتمه دن بى قياماز . جماعتك تنويرينه بونك ده چوق يارديمى اولور .

بعضاً بريسى قارقار : « سزه التحاق ايتك ايتيورم . بى قبول ايديكز . » دير . خواجه كنديسنه عجله ايتمه سنى توصيه ايدر . دينى كتابلرك انگليزجه ترجمه لر عىز ويرر . ايجه تأمل و قرار ويرمسنى تنبيه ايدر . بر زمان صكره او آدم ينه اصرار ايدرسه بركون صلات جمعه دن صكره كنديسنه شايد خريستيان ايديسه يالكلز كلمه شهادت ، بپرست ايسه ميبود و آلله لردن فراغت ايتديكنه دائره برقره تكرار ايتديريلر . مهتديرك اكثر تى سويله جى شيشى اولجه از برله مشدر . فقط هان هيسنك بو قدسى آنده سسى تيتزر . حاضر و ن مطلقا متاثر اولور ، چوغى آغلار . طائله نامى ابقا ايديله رك يالكلز برده مسلمان اسمى علاوه اولور . غريبدره بومهديلر بزدن پك فضله متدين اولورل . جمعه نمازنى قاجيرمق ويا اوروج ييك خاطر لر عىز بيله كلز . امامك معذرتى تقديرنده طرفندن توكل ايلديكى بر مهتدينك آرقه سنده نماز قيلديز نادراتدن دكلدر . هيچ بر دعوت ويا جبره مستند اولادن منتظماً جامعه دوام وديغز احكاميله حامل اولان بوانسانلره انگليزلر حریت ايدرلر . »

دانس ، شراب ، قار

حریت نسوانه دعوا ميلر ينك ايشته دكلرى شير بونلر بيمى ؟

بو هفته بعضى استانبول خانملرى پك اوغلنده برابالاس سالونلرده بر (لاله بالوسى) ويرديلر . بو صورتله ، شعائر اسلاميه عليهنده مرتب فعلى حرکته « قادين برلكى » ده رسماً اشتراك ايتش اولدى . اون بش سنه دنبرى استانبولك حریت ايشته ين قادينى بو هفته اصل غايه سى وارمش اولدى : بكنديكى ار ككى قولنه طاقه رق ، كوكنه كوكنه يايشديره رق ، شامپانيالر ايچمه رك ، برابالاس سالونلرده دانس ايتدى . آرقى حریت دعواسى نتيجه لندى . طنين غزته سنك بر باش مقاله سنده ديديكى كى « آرقى ملكتمزده قادين مسئله سى حل اولوندى . » عصرى بر كنج استانبول خانملرينك بولاله بالوسى حقنده صوك تلغراف غزته سى شو ايضاحاتى ويرمشدر :

« ساعت ياريمده سالونلر هان كاملا دولمش و برمدت — بربرينه چارپادن — دانس ايتك بيله مشكلشمشدى . بونكه برابار جازبانك بلا اختيار هوپلاتان اسرار انگليز نغمه سى ، پك آرزو كيمسه مستننا ، هر كسى دونديريوردى . بالوده برلى ، اجنبى يوكسك زمزمه سى منسوب بر خيلى قادين واركل و اردى . مختلط مبادله قوميسيوننده مرخصى حدى پك اولدجه ميب قاريله بر قولتوغه كومولش ، كوزلكك آلتندن دانس ايدنلر عىز مادام تديق ايديلوردى . حدى پك بومراقله سيريخ كورده ن طانيديم بر روم كنجى يانعه صوقولدى و بكا ديدى كه : — عجا حدى پك بوراده دمى مبادلر عىز تفريق ايله مشغولدر . شو تدقيقاتنه نه ديرسكز ؟ »

دانس يورولانلر بوفه لك اوكلنده صولوغى آليورلردى . دون كچه شامپانيا رواجده ايدى . بوفه لر آرزو حرارتى ديكنديريور و چفتلر كنديلرينى تكرار جازبانك جاذبه سى براقيلورلردى .